PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 7 (106) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, Środa 9 maja 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

ZAMACH NA LIZAREWA. Prawda 5.V do depeszy Tassa z Warszawy, donoszącej o zamachu na Lizarewa, dodaje komentarz, w którym m. in. pisze, że „białe" organizacje emigrantów rosyjskich w Polsce prowadzą swoją działalność pod ochroną władz polskich. Zamach na Lizarewa jest rezultatem prowokacyjnej kampanji prasy faszystowskiej oraz pogromowej antykomunistycznej działalności P. P. S. Tylko w atmosferze bezkarności „białogwardzistów", popieranych przez pewne odpowiedzialne koła polityczne, możliwe są na ulicach Warszawy podobne zamachy na przedstawicieli kraju, z którym, w/g oznajmienia pos. Patka, Polska pragnie ustalić normalne, rzeczowe stosunki.

W końcu dziennik domaga się zastosowania jak najostrzejszych środków w stosunku do emigracji ros., która jest przyczyną poważnych komplikacyj międzynarodowych.

Izwiestja 6.V w art. wst. p. t. *„Nowa prowokacja"* piszą m. in., iż jest to już czwarty zamach na przedstawicieli ZSRR, że ze strony polskiej zamachy te tłumaczone są jako oderwane czyny indywidualne. Dalej dziennik przypomina rozmowy, jakie toczyły się pomiędzy rządami ZSRR, a Polski po zamachu na Wojkowa, zaznaczając, że Polska nie wypełniła tych warunków, na jakie się wówczas zgodziła — wysiedleni emigranci wrócili, były zbierane składki na rzecz zamachowców, nie zastosowano środka prewencyjnego w stosunku do Wojciechowskiego, na którego poselstwo sowieckie wskazywało jako na aktywnego działacza monarchistyczno-terorystycznych organizacyj.

Dziennik dochodzi do konkluzji, iż w Polsce niema warunków dla normalnej pracy sowieckiej misji dyplomatycznej, ponieważ rząd polski nie umie stworzyć bezpieczeństwa dla przedstawicieli ZSRR., i domaga się kategorycznie definitywnego i radykalnego rozwiązania kwestji emigracji rosyjskiej w Polsce. Terorystyczne organizacje emigracyjne w Polsce stwarzają niebezpieczeństwo dla stosunków polsko-sowieckich i wogóle dla sprawy pokoju.

W końcu dziennik atakuje prasę polską oraz PAT'a, iż stara się ona wyszukiwać okoliczności łagodzące dla zamachowców. Takie stanowisko prasy polskiej odda złą usługę sprawie stosunków polsko-sow. Prasa polska zamiast zagłębiania się w biografję Wojciechowskiego winna postawić kwestję emigracji rosyjskiej w całej rozciągłości.

Dziennik wyraża nadzieję, że opinja polska zrozumie tym razem, iż zamachowcy - emigranci celowo prowokują konflikty między obydwoma krajami, że ocenia ona należycie normalne i przyjazne stosunki między ZSRR a Polską i zdaje sobie sprawę z tego, iż przyniosą one Polsce daleko więcej korzyści niż zamieszkające na jej terytorjum męty emigracji rosyjskiej.

„Czekamy jasnej odpowiedzi na jasno postawione pytanie" — kończy dziennik.

Ibidem podają komunikat PAT'a oraz komentarze prasy polskiej o zamachu.

Prawda 6.V zamieszcza obszerną depeszę Tassa o zamachu — głównie streszczenia z prasy polskiej, której dziennik sow. czyni zarzut, że nie wydała dodatku nadzwyczajnego, jak to się czyni w takich wypadkach. Cytowane są dzienniki: Express Por., Epoka, Głos Prawdy, Gaz. Warszawska, Gaz. Poranna, A B C oraz przytoczony jest komunikat oficjalny.

Ibidem w art. p. t. „Znowu „akt indywidualny" pisze m. in., że prasa polska, stosując się do dyrektywy PAT'a zajęła się rehabilitacją zabójcy, który należy do tej samej organizacji co i Kowerda.

Dziennik w d. c. polemizuje z prasą polską i dowodzi, że zamach nie ma charakteru indywidualnego, i wyraża obawę, ażeby nie została powtórzona z uszczerbkiem stosunków pol-sow. taka sama taktyka, jak w okresie sprawy Kowerdy.

ECHA WIZYTY BIRKENHEADA. Prawda 5.V przytacza głosy prasy niemieckiej o celu wizyty Birkenheada w Berlinie, a m. in. koresp. londyńską „Jung-Deutsche", w/g. której Birkenhead radził delegatowi marsz. Piłsudskiego stworzenie przez porozumienie z Litwą polsko-litewskiego bloku tranzytowego, skierowanego przeciwko ZSRR. Birkenhead radził w d. c. „werbowanie zwolenników na Ukrainie", wzamian za co obiecywał Polsce poparcie finansowe Anglji dla celów politycznych i gospodarczych.

AMANULLAH W MOSKWIE. Izwiestja 4.V zamieszczają art. G. Cziczerina, poświęcony królowi Amanullah. Autor streszcza historję Afganistanu,

podkreślając jego znaczenie geograficzne i strategiczne. Autor podkreśla rolę króla Amanullah w odzyskaniu niepodległości Afganistanu i utrwaleniu młodej państwowości afgańskiej, zaznaczając, że przyjaźń z ZSRR. stworzyła okoliczności, które pozwoliły Afganistanowi odnieść zwycięstwo nad Anglją. Stosunki polityczne pomiędzy ZSRR a Afganistanem coraz bardziej się zacieśniają. Wizyta Amanullah złożona Związkowi Sowieckiemu przyczyni się do dalszego rozwoju tych stosunków.

W końcu art. autor b. serdecznie wita honorowanego gościa afgańskiego.

Prasa sowiecka podaje b. szczegółowe ilustrowane sprawozdania z pobytu króla Amanullah. Wszystkie sprawozdania utrzymane są w bardzo ciepłym tonie.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

NOWE NOMINACJE W ARMJI CZERWONEJ. Izwiestja 5.V zamieszczają rozkaz rewolucyjnej rady wojennej o zwolnieniu ze stanowiska dowódców piotrogrodzkiego okręgu wojskowego Korka i moskiewskiego okręgu wojskowego Szaposznikowa. Pierwszy z nich został mianowany do zleceń szczególnej wagi przy komisarzu ludowym spraw wojennych i morskich, a drugi — szefem sztabu armji czerwonej.

PRZEMIANOWANIE CZERKIESKIEGO OKRĘGU NARODOWEGO NA OKRĘG AUTONOMICZNY. „Prawda" 4.V komunikuje o uchwale prezydjum centralnego komitetu wykonawczego, zawierającej przemianowanie i reorganizację czerkieskiego okręgu narodowego na Kaukazie północnym na okręg autonomiczny (obłast), wchodzącego w skład północno-kaukaskiego kraju.

ŻYCIE PARTYJNE.

ZJAZD MŁODYCH BOLSZEWIKÓW. Prawda 5.V podaje większy artykuł o 8 zjeździe komsomołu (związku młodzieży komunistycznej), którego obrady rozpoczęły się 5-go maja. Artykuł wskazuje na wzmocnienie organizacji związku, które udało się osiągnąć w ciągu dwuch ubiegłych lat i nawołuje do ścisłej proletarjackiej selekcji członków związku. Dalej artykuł wskazuje jako pierwsze zadanie związku na konieczność zwalczania wszystkich złych stron nowej polityki ekonomicznej, zaznaczając potrzebę obostrzenia walki klasowej.

Wieczerniaja Moskwa 3.V wylicza delegacje przybyłe na zjazd z rozmaitych krajów Związku Sowieckiego, podając, że ogólna liczba delegatów dosięgnie 1 tysiąca.

PROPAGANDA ANTYRELIGIJNA. Prawda 5.V w artykule Jarosławskiego, poświęconym antyreligijnej literaturze i propagandzie, wyraża życzenie, aby każdy członek partji komunistycznej rozumiał, że powinien prowadzić propagandę antyreligijną i uskarża się na to, że dotąd niektórzy członkowie partji wykonują obrzędy religijne. Również uskarża się gazeta na brak odpowiedniej literatury i określonej systematycznej tendencji antyreligijnej w podręcznikach szkolnych.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

UKRAIŃSKI RUCH NARODOWY. Rul 8.V w dłuższym komunikacie o stanie rzeczy na Ukrainie potwierdza niepokojące dla bolszewików nastroje, wzrastające na Ukrainie sowieckiej w związku z ruchem separatystycznym, który ostatnio ujawnił się bardzo jaskrawo podczas zjazdu wszechukraińskiego komsomołu. Naczelną rolę w ruchu narodowym odgrywa ukraińska cerkiew autokefalna, jednakże tendencja antysowiecka ujawnia się również we wszystkich „proswitach" i nawet w urzędowem wydawnictwie państwowem.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

ZADANIA GOSPODARKI ENERGETYCZNEJ. Izwiestja 5.V zamieszczają streszczenie drugiej części referatu inżyniera G. M. Krzyżanowskiego, wygłoszonego na posiedzeniu pierwszego ogólnozwiązkowego zjazdu energetycznego pod powyższym tytułem. Referent mówił o wynikach prac państwowego urzędu planowego, mając na celu zbadanie źródeł energji w rozmaitych państwach, przyczem dochodzi do wniosku, że Związek Sowiecki stoi pod tym względem na pierwszym miejscu pośród wszystkich państw świata. Referent zaznaczył jednocześnie, że źródła te są wyzyskane w znacznie mniejszym stopniu, niż w innych państwach. Referent mówił również o elektryfikacyjnych poczynaniach rządu sowieckiego, broniąc ich celowości.

ELEKTRYFIKACJA ZSRR. Ibidem zamieszcza sprawozdanie o referacie inżyniera S. A. Kukel-Krajewskiego p. t. jak w nagłówku, wygłoszonym na pierwszym posiedzeniu IX ogólno-związkowego zjazdu elektro-technicznego. Referat zawiera dane o wynikach osiągniętych w ciągu ostatnich lat w dziedzinie produkowania i dostarczania energji elektrycznej na terytorjum Związku Sowieckiego. Według tych danych, produkcja energji elektrycznej na stacjach elektrycznych ogólnego użytku wzrosła obecnie w porównaniu z rokiem 1913 o 225 proc., a na fabrycznych stacjach elektrycznych — o 1,68 razy i ogólna siła wszystkich stacji elektrycznych wynosi obecnie 1.700.000 kilowatów. Wzrosło również spożycie energji elektrycznej na głowę ludności podwójnie w stosunku do 1913 roku i wynosi obecnie 28 kilowat-godzin. Największy wzrost daje się zauważyć w Moskwie, mianowicie z 83 kilowat-godzin w roku 1913 do 250 kilowat-godzin obecnie. Plan budowy stacji elektrycznych przewiduje budowę 30 stacji okręgowych o ogólnej sile 1.500.000 kilowatów. Plan ten ma być uskuteczniony całkowicie do 1932 roku.

OFENZYWA NA MONOPOL HANDLU ZEWNĘTRZNEGO. Wieczerniaja Moskwa 3.V zamieszcza artykuł znanego ekonomisty sowieckiego i działacza na polu gospodarczem Chinczuka, omawiający próby kapitalistów cudzoziemskich, mające na celu przełamanie monopolu państwowego handlu zewnętrznego. Autor dochodzi do konkluzji, że rząd sowiecki nie poczyni w tej dziedzinie żadnych ustępstw i nie

zgodzi się na kompromisy, zagrażające istocie monopolu handlu zewnętrznego. Związek Sowiecki będzie stosować system monopolu względem wszystkich państw w jednakowym stopniu.

STOSUNEK EMIGRACJI DO Z. S. R. R.

POTRZEBA WYTWORZENIA JEDNOLITEJ ORGANIZACJI ANTYSOWIECKIEJ. Borba za Rossiju w numerze z 24.IV w artykule wstępnym pióra Fiodorowa podnosi potrzebę zjednoczenia antybolszewickich sił rosyjskich i wytworzenia na emigracji spoistego jądra aktywnych sił antybolszewickich, które mogłyby się stać dla całego świata, a w szczególności dla Rosji, ośrodkiem organizowanego ruchu celem rychłego obalenia zachwianej władzy bolszewików.

REWOLUCJA NARODOWA W ROSJI. Ibidem w wstępnym artykule pod powyższym tytułem poruszaną jest również kwestja walki z władzą komunistyczną. Walka ta powinna przyjąć dwie postacie: propagandy i walki czynnej. Stosownie do tego należy utworzyć dwie organizacje, związane ideowo, lecz odosobnione organizacyjnie. Ośrodek pracy propagandystów powinien znajdować się zagranicą, podczas gdy walka winna być prowadzona na terytorjum Rosji. W celu zapewnienia bezpieczeństwa tej pracy organizacje powinny być podzielone na jak największe liczby możliwie niezależnych od siebie drobnych komórek.

STOSUNEK EMIGRACJI DO ZARZĄDZEŃ METROPOLITY SERGJUSZA. Wozrożdenje 28.IV omawia kwestję stosunku emigracji do zarządzeń władzy sowieckiej.

Wozrożdenje 28.IV podkreśla znaczenie istnienia zjednoczenia rosyjskich związków wojskowych dla członków tych związków i całej emigracji rosyjskiej. Pismo jest pewne, iż znajdą się ludzie, którzy będą mogli poprowadzić dalej rozpoczętą przez gen. Wrangla pracę.

Nowoje Wremia 27.IV nawołuje emigrację rosyjską do kontynuowania walki o wyzwolenie Rosji w imię haseł, którym służył zmarły gen. Wrangiel.

ROSYJSKA CERKIEW PRAWOSŁAWNA NA EMIGRACJI. Cerkownyja Wiedomosti Nr. 3/4 ogłasza orędzie soboru biskupów rosyjskiej cerkwi prawosławnej na emigracji do wiernych w Europie zachodniej i Ameryce północnej. Orędzie to potępia metropolitów Eulogjusza i Płatona, oświadcza, iż czynności kapłańskie tych metropolitów i podwładnego im duchowieństwa nie są ważne z punktu widzenia prawa kanonicznego i nawołuje wiernych do wymówienia posłuszeństwa wymienionym metropolitom i podporządkowania się soborowi biskupów rosyjskiej cerkwi prawosławnej w Sremskich Karłowcach.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

KARY NA SPEKULANTÓW W BAKU. Bakinskij Raboczyj 11.IV ogłasza urzędowy komunikat prokuratora sowieckiego na miasto Baku w sprawie braku towarów bławatnych w sklepach tego miasta. Komunikat ten stwierdza, iż sklepy oblegane są przez „ciemne indywidua", które usiłują wykorzystać chwilowy brak towarów dla celów spekulacyjnych. Wydarzają się wypadki znieważenia personelu sklepów i t. p. Wobec tego wydał prokurator na miasto Baku nakaz o natychmiastowym aresztowaniu wszystkich osób, których udział w spekulacji będzie stwierdzony.

MASOWE ARESZTOWANIA W MOSKWIE. „Wieczerniaja Moskwa" 24.IV podaje, że w ciągu kilku dni władze moskiewskie dokonały 135 aresztowań wśród osób, podejrzanych o spekulację manufakturą.

„ŚWIĘTO MIĘDZYNARODÓWKI". Ibidem donosi, że C. K. W. sowietów ZSRR, chcąc ułatwić sferom pracującym ludności ZSRR obchód „święta międzynarodówki" uchwalił, aby poczynając od r. b. święto to obchodzone było w ZSRR przez dwa dni, czyli 1-go i 2-go maja. Wskutek zwolnienia robotników sowieckich od pracy w dniu 2-go maja będą musieli pracować w jakikolwiek inny, przedtem wolny od pracy dzień. W roku bieżącym praca odbywać się będzie dnia 24-go maja, czyli w dniu święta Wniebowstąpienia według kalendarza prawosławnego.

NAPAD NA KURJERÓW GPU. „Wisty" 14.IV podaje, że w okolicach stacji Biła Krynica, na kolei Merefa-Chersońskiej kilku uzbrojonych sprawców dokonało napadu na kurjerów dniepropiotrowskiego wydziału kurjerskiego GPU Krasilnikowa i Farjatjewa. Napastnicy zabili podczas wymiany strzałów kurjera Krasilnikowa. Papiery, które były przewożone przez kurjerów, zostały uratowane. Sprawców napadu schwytano.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Prawda 5.V. „Pod żelazną stopą Anglji". (Stosunki anglo-egipskie). — Po wyborach francuskich. — Streszczenie wywiadu, udzielonego „Epoce" przez pos. Patka.

Izwiestja 6.V. Rozwój stosunków sowiecko-estońskich. (Koresp. Borysowa z Rygi). — Dokoła wizyty padyszacha afgańskiego. — O otwarciu wystawy prasy w Kolonji. — Z okazji propozycji Kelloga. (Koresp. Kajta z Berlina). — Ostatnie wypadki w Szandynie.

Ekonomiczeskaja Ziźń, 4.V. Stosunki ekonomiczne między ZSRR. a Afganistanem. — Rozwój handlu z Afganistanem.

„Słowo" 26.IV art. p. Granta o GPU. p. t. „Teror strachu", w którym omawiana jest między innemi sprawa b. posła estońskiego w Moskwie Birka. — 27.IV. Oświadczenie p. Burcewa o gen. Wranglu. — 28.IV dwa wielkie artykuły, zawierające wspomnienia o gen. Wranglu.

„Wozrożdenje" 26.IV. Życiorys gen. Wrangla pióra p. Czebyszowa oraz poświęcone pamięci zmarłego generała artykuły: wstępny oraz pióra p. J. Siemionowa. — 27.IV art. p. M. Lwowa o Wranglu. — Art. wstępny p. t. „Parlament robotniczo-włościański" o C. K. W. sowietów ZSRR.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40.

Drukowane na prawach rękopisu.